

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПОВОЄННОГО ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Снігова О.Ю., доктор економічних наук,
старший науковий співробітник,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування
НАН України», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7456-4894>

Процес відмови від вугілля та заохочення до структурної трансформації зацікавлених громад в Європейському Союзі отримав назву *справедливої трансформації*. В цих умовах *справедлива трансформація* розглядається як ключовий підхід згладжування соціально-економічного впливу енергетичного переходу та вирішення трансформаційних проблем вугільних регіонів у наслідок декарбонізації економічної діяльності [3].

Для України справедливий енергетичний перехід має становити базис повоєнного економічного, зокрема промислового відновлення, а необхідність вирішення завдань справедливої трансформації – формувати принципові положення промислової політики, що обумовлюють вибір напрямів структурної перебудови промисловості країни у повоєнний період, обумовлюючи зміни її якісних характеристик. При їх закладанні у стратегічні документи з повоєнного промислового розвитку має бути ураховані особливості стратегічного планування, які виникають в контексті вирішення завдань справедливої трансформації.

Такі особливості походять з багаторівневості процесів, які є обов'язковими для урахування у стратегічних документах промислового розвитку, виходячи вищезазначених завдань справедливої трансформації, комбінації цілей і пріоритетів промислової, галузевих, соціально-економічної, екологічної політик і політики регіонального розвитку.

Вони полягають у:

- зростанні попиту на нові компетенції та професійну кваліфікацію працівників;
- посиленому соціальному (створення робочих місць та перекваліфікація, формування нових професійних навичок та знань, а також спроможності щодо впровадження інновацій) та екологічному (подолання екологічних наслідків вуглеводобутку) аспектах;

– високому ступеню залученості стейкхолдерів різних рівнів у процеси справедливої трансформації та необхідності їх співробітництва;

– координації діяльності стейкхолдерів державними органами влади, відповідальними за вирішення завдань регіонального розвитку;

– формуванні нових та трансформації традиційних видів промислової діяльності, зв'язку з інновативністю;

– координації вирішення завдань справедливої трансформації європейськими донорами;

– досягненні європейських стандартів низьковуглецевої економіки з одночасним посиленням енергетичної безпеки держави.

У більшості країн ЄС процес справедливої енергетичної трансформації завершився (Німеччина, Бельгія, Франція тощо). Накопичений у країнах досвід стратегічного планування промислового розвитку в умовах енергетичного переходу активно реалізується Європейською комісією через *розширену технічну допомогу та підтримку вугільним регіонам із перехідною економікою* (англ. The secretariat's technical assistance to regions in transition - START) та через *Ініціативу для вугільних регіонів з перехідною економікою на Західних Балканах та в Україні* (англ. Initiative for coal regions in transition in the Western Balkans and Ukraine) [1].

В Україні цей досвід доцільно використовувати при стратегічному плануванні промислового розвитку через розробку Національних планів справедливої трансформації та імплементацію завдань справедливого енергетичного переходу у стратегічні документи економічного та промислового розвитку, а також шляхом урахування у регіональних профілях вугільних регіонів вимог до енергетичної трансформації промисловості, зокрема й реформування вугільної галузі.

З огляду на необхідність забезпечення якісного планування промислового розвитку у повоєнний період з одночасним вирішенням завдань енергетичного переходу важливим є узгодження національного законодавства щодо соціально-економічного відновлення країни, її промислового, галузевого, регіонального розвитку та внесення відповідних змін.

Не зважаючи на необхідність зосередження у повоєнній економічній реконструкції України на справедливому енергетичному переході та потребі реформування промислового сектору у відповідності з цілями та завданнями Оновленого національного визначеного внесок України до Паризької Угоди (НВВ2), сучасні

трансформаційні процеси вугільного сектору потребують тимчасового корегування, виходячи зі змін тенденцій світового енергетичного ринку, викликаних широкомасштабною агресією Росії проти України [2]. Для цього необхідно: здійснити розробку системи антикризових заходів, що забезпечуватимуть тимчасове корегування державної політики у сфері застосування принципів справедливої трансформації; у стратегічних планах промислового розвитку на період воєнних дій та період раннього повоєнного відновлення передбачити ці заходи, що забезпечить тимчасову зміну детермінант без змін імперативних характеристик повоєнного промислового розвитку.

Література:

1. START technical assistance.
URL: https://energy.ec.europa.eu/topics/oil-gas-and-coal/eu-coal-regions-transition/start-technical-assistance_en#application-process (date of application: 05.03.2024).
2. Оновлений національний визначений внесок України до Паризької Угоди (НВВ2). URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-cili-klimatichnoyi-politiki-ukrayini-do-2030-roku> (дата звернення: 05.03.2024).
3. Снігова О.Ю. Справедлива трансформація і вугільна промисловість: європейські тренди та українські реалії. Дзеркало тижня. 12 серпня, 2023. URL: <https://zn.ua/ukr/energetics/spravedliva-transformatsija-i-vuhilna-promislovist-jevropejski-trendi-ta-ukrajinski-realiji.html> (дата звернення: 05.03.2024).

ОЦІНКА ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПИВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ

Страшинська Л.В., доктор економічних наук, професор,
Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5345-0609>

На теперішній час пиво є одним із найпопулярніших напоїв у світі. Саме тому ринок пива виступає ключовим структурним елементом національної харчової промисловості, яка є частиною глобальної пивоварної індустрії. Протягом останніх років ринок пива в Україні функціонує у нестандартних умовах. Пандемія коронавірусної інфекції, карантинні обмеження та війна поставили перед суб'єктами пивної галузі справжні виклики. З метою ефективного функціонування учасники ринкових відносин адаптувалися під зміни та продовжують підтримувати економіку України.